

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.
Törvénytörvényes bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyárfás Elemér

A danzigi hatóságok szabadon engedtek egy fogságra ítélt lengyel vámfelügyelőt

Kinghall érdekes címmel küldött levelet Danzigba

Varsóból jelentik: Lipieszkij danzigi lengyel vámfelügyelőt, akit a közrend megzavarása miatt a danzigi bíróság tizenhét hónapi fogságra ítélt, szabadlábra helyezték. Lipieszkij vámfelügyelői működése közben sértő bánásmódot tanúsított a német birodalomból érkező utasokkal, a Hess Rudolf miniszter ellen is különös botrányt rendezett. Emiatt ítélte el a danzigi bíróság. Most fogságra alatt a danzigi lengyel főbiztos járt közbe érte, s ígéretet tett, hogy Lipieszkij eltávozik Danzigból. A kiszabadult vámfelügyelő csakugyan visszatért Lengyelországba.

Londonból jelentik: Kinghall, az angol propaganda nagymestere működése terét a szabadvárosra is kiterjesztette. Kinghall első levelei már meg is érkeztek Danzigba. A „Danziger Vorposten“ napilap gunyosan jegyzi meg, hogy az egyik ilyen levél, amelyet a danzigi Hitler-klub vezérének Goespertnek nevére küldöttek, a következőképpen van címezve: „Danzig Germania“. A német lap örömet fejez ki afelett, hogy Kinghall véleménye szerint is Danzignak a német birodalom határai között van a helye.

Reméljük — írja a Danziger Vorposten, — hogy Kinghallnak ezt a véleményét osztják azok az angol egyéniségek is, akik a propaganda-mozgalom mögött meghúzódnak. Vajjon Kinghall azon kevesek egyike-e, akik Angliában a való világot világosan látják?

Forster hazaérkezett Berchtesgadenből.

Danzigból jelentik: Forster körzetvezető szerdán reggel repülőgéppel visszaérkezett Berchtesgadenből. A Havas hírszolgálati iroda danzigi levelezője azt az értesítést közli, hogy csütörtök este Danzig főterén nagy tömeg-tüntetés foglalkoztatni, Lengyelország ama szándékai ellen való tiltakozásul, hogy a lengyel ágyuk torkát adott esetben Danzig felé irányítsák. A tüntetés alkalmával Forster beszédet fog tartani, amelynek a szövegét, a Havas iroda értesülése szerint Hitlerrel egyetértésben állapították meg. A gyűléssel kapcsolatban hivatalos helyen azt a magyarázatot adták, hogy a tömegtüntetésnek célja az egész világ előtt kifejezésre juttatni a danzigi német nép igazi szándékait.

Az angol-japán tárgyalások ujrafölvételét japán részről erélyesen megsürgették

Kato követ figyelmeztetése Craigie angol nagykövethoz.
A japánok nem tűrik harmadik hatalom beavatkozását
a tárgyalásokba

Tokióból jelentik: Japán szerdán hivatalosan értesítést adott Angliának, hogy megelégedte a várakozást és folytatni kívánja az értekezletet, amelyen ki kell végre derülnie, hogy van-e lehetőség az angol-japán megegyezésre.

Kato követ, a tárgyalások vezetője, érintkezésbe lépett Craigie angol nagykövettel és kifejezésre juttatta Japánnak azt a kívánságát, hogy folytassák a hosszú idő óta szünetelő tárgyalásokat.

Az angol-japán tárgyalások japán bizottságának vezetője, Kato követ nyilatkozatot tett. Ebben erélyesen tiltakozott a tárgyalások elnyújtására irányuló angol eljárás ellen. Meggyőződése és álláspontja szerint — úgymond — a tiencsini kérdést és annak gazdasági és politikai vonatkozásait Japánnak és Angliának közvetlenül, harmadik hatalom közbelépése nélkül kell elintéznie. Hozzáfűzte Kato követ, hogy amennyiben a tárgyalásokat legkésőbb két nap alatt nem folytatják, a Tokióban lévő tiencsini hatósági személyek visszatérnek Tien-csinbe.

Japán tiltakozó jegyzék az angol matrózok Svatauban történt partraszállása miatt.

Tokióból jelentik: A harmadik évében járó japán-kinai háború kitérője óta szerdán történt

meg először, hogy egy incidens miatt Japán intézett ultimátumszerű tiltakozó jegyzéket Angliához.

Hétfőn este Svatauban angol matrózok szálltak partra azzal az indoklással, hogy megvédjék az angol élet- és vagyonbiztonságot az angolellenes tüntetésekkel szemben. Közben a matrózok egy kínait megsebesítettek. Emiatt a japán hatóságok az angol konzulnak öt pontból álló, ultimátumjellegű tiltakozó jegyzéket nyújtottak át elégtételszerzés céljából.

Befejezett tény Japán csatlakozása a német-olasz szövetséghez.

Rómából jelentik: Sinatori japán nagykövet egy nyilatkozatában kijelentette, hogy Japánnak a német-olasz szövetséghez való csatlakozása befejezett tény.

A berlini francia nagykövet Bonnet külügyminiszternél.

Párizsból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter szerdán kihallgatáson fogadta Coulongre berlini francia nagykövetet, aki közeljövőben ismét visszatér állomáshelyére.

A zsidóság válaszóttja (Széthullás vagy összezárkózás)

„A zsidóság előtt két út van: ha zsidó akar maradni, a cionizmus, ha nem, úgy a feltétlen asszimiláció.“
(Prohászka.)

(P. I.) Az erdélyi zsidóság magyarnyelvű napilapjában, az „Ujkelet“-ben Jakob Lestsinsky is felállítja a két út, jobban mondva a válaszóttját, csak hogy az ő egyik útja, amelyet azonban elítél, más, mint Prohászka alternatívájában. Itt már nem szerepel az asszimiláció lehetősége. Ezzel teljesen leszámolt nemcsak a zsidóság, hanem az őket befogadó népek is. A kereszténység szempontjából a zsidóság megtérése, mondjuk ki, hogy a megkeresztelkedése, nem asszimiláció.

A zsidóság a maga faji és népi megmaradásával tudhat a keresztény vallásba megtérni, sőt csak így lehet a megtérése őszinte, mikor is a maga népi, faji sajátosságaival új szint, új értékeket hozhat a keresztény műveltség nagy kincsébe.

Az asszimiláció népi, nemzeti vonatkozásában is mindenütt csődöt mondott. Nyugat- és Közép-Európa bizonyos rétege, amely önmagát több, kevesebb őszinteséggel és hittel vallotta a befogadó nép részének, éppen ennek a népnek ősi, igazi népi sajátosságait mindig divatjamut csökevényeknek tekintette és nem tudott történelmi együttérzésűvé válni. Ez a csoport azonban önmagát nem tekintette idegennek és igazságtalanságnak vélte, hogy a befogadó nép öntudatos rétegei mégis annak tartották. A világháború utáni idők teljesen igazolják az asszimiláció hitének hiábavalóságát. Asszimiláló erőről, beolvadó irányzatról ma szó sem lehet s az önmagát beolvadottnak tekintő zsidóság kénytelen újból már-már elfeledett zsidó népisége felé igazodni.

Jakob Lestsinsky cikke is ilyen értelemben állítja fel az alternatívát. A zsidóságnak nem a népi öntudat felébresztése és asszimiláció, hanem a zárkózott saját területen élő nemzet és a galuti, diaszpórák élet között kell választania. A két irányt két ma is elevenen ható és harcoló mozgalom: a zsidó szocialista munkásmozgalom és a cionizmus képviseli. A zsidó munkásmozgalom alapjellege a szocialista nemzetköziség, az osztályharcos kozmopolitizmus. Jelszava a diaszpórák fenntartása. Hogy hogyan képzelik el aztán ezt a szöványéletet, milyen bevallott és benemváltott célok állanak a törekvések vonalában, arra nézve a múlt század vége óta megindult zsidókérdéssel foglalkozó irodalom bő felvilágosítást ad.

A zsidó népiség öntudatos felébresztése azonban sokkal jobban és alaposabban leszámol ezekkel a törekvésekkel, mint akármelyik szembenálló ellenfél. Ime, Jakob Lestsinsky az Ujkelet vezércikkében így számol le a szöványélet híveivel:

„A szocialista mozgalom autonómista megfogalmazásában isten-nélkül, Cion nélkül, geula-állomok (nemzeti otthon, Szerk.) nélküli az örök galut igenlésével... A Bund tömegei nem akarták látni a zsidóság kisebbségi helyzetének fonákságait és kulturális szegénységét. Csak természetes, hogy ilyen alakulás, amelynek nincsenek gyökerei, a nép nagy rétegeiben nem tud kulturális értékeket teremteni. A zsidó kultúrának a természete követeli, hogy visszatérjünk a gyökérhez és így emelkedjünk, nőjünk egyre magasabbra.“

Egy szó sircs ebben lázas uralmi vágyakról, gazdasági érvényesülésről.

Lestsinsky gondjainak középpontjában a zsidó nép áll, amelyet végzetes katasztrófa fenyeget a szöványélet fenntartásával és tudatos igenlésével. A zsidó népnek magának kell leszámolnia az ilyen törekvésekkel. — Ez lenne a nemzeti forradalom, az a belső tisztulás, amely „már nem tűzi zászlajára ezt a bibliai

mondást: szótól ki be, őket a népek közül, — azt mondja: Élni akarunk a népek között. Nem elsősorban élni és nem akarunk holmi szelvényként létezni, hanem csupán mint „ám cháj”, mint élő nép.

Tehát egy a többi népek közül. Egy szívfolt a világ népeinek szinharmonijában. Tulajdonképpen Isten teremtő gondolatának a szolgálatát jelenti ez a saját-nép-igénlés. Nem csak joga ez egy népnek, hanem egyenesen kötelessége, legalább is amíg életerő van benne. Mert a szórvány-élet lelkülete még a zsidóságnál is veszedelmesebb, a pusztulás veszedelmét jelenti. Pedig a zsidó galot szigorúan megőrzi a népi hagyományokat. Hiszen éppen ez adta meg a fennmaradáshoz az ellenálló erőt. Azonban a szórvány-élet lehet hagyomány-örző és fenntartó, de nem szervesen továbbfejlesztő környezet. Ez az, amit Lestsinsky is nagyon helyesen úgy látott meg, mint gyökértelenséget. A mai zsidó szórvány-élet ilyen gyökértelen vegetálás, lassu halódás.

Számunkra nagy tanulság a zsidóság belső vívódása. Mi még nem próbáltuk az intézményesen akart és irányított szórvány-életet. Mi érezzük és

meg akarjuk valósítani a népi összezárkózás nagy parancsát, hiszen egyedül ez fennmaradásunknak titka. Azonban sokan vannak még közöttünk, akik nem látják a népiség, a nép nagy valóságát, akik számára a nép még mindig az egyszerűbb réteget jelenti. Vannak sokan, akik szintelen és elmosódott körvonala nemzetközi álmok kábulatában játszanak a nagyon is veszendő értékekkel. Mintha a népi összezárkózás a kultura nemzetek közötti áramlását és termékeny kieserélődését akadályozná.

Intő példa is számunkra a zsidóság mai belső vívódása. Mert a zsidóság szórvány-életével gazdasági és hatalmi sikereket könnyelhetett el minden vonalon. Igaz, hogy a ma általánosan fellépő visszahatás is ennek a szórvány-életnek a következménye. De kívülálló egyáltalán nem talál jeleket arra nézve, hogy a zsidó népet léte gyökerében fenyegetné a szórvány-élet. Meglátja azonban a zsidó nép fia, aki átérzi és átéli népe minden nagy kérdését. Ezért nagyon tanulságos a mi számunkra az, hogy a zsidóságon belül szükségesnek tartják a népi összezárkózást és a teljes ujjaalakulást ilyen értelemben.

Józseffalváért

Túl a hatszázezeren

Nem mulik el nap, hogy a szeretet postájával ne kopogtatnának Szerkesztőségünk ajtaján. A szeretet csodáját látjuk abban, hogy az adakozókészesség nem lankadt az emberek szívében. A szeretet minden közömbösséget, ridegséget elsőpró folyama feltartóztatatlannul hömpölyög előre. Nem is tudjuk, hogy a

hatszázezer

fejen túl a mélységét, szélességét, vagy hosszúságát mérjük ennek a szeretet-folyónak.

Nagyon sok csermelyt, patakot, kisebb folyót vett fel már ez a hatalmas folyam útjában. Ezek mind a szívből erednek és indulnak el, hogy aztán szíveket melegítsenek fel, hajlékot építsenek, kenyeret szeljenek a szükségeseknek.

Most ismét egy szeretet-folyó betorkollását jelentjük. Ditró katolikus hívei elküldték a józseffalvaiaknak szívük szeretetének bizonyítékát, kilencezer lejt. Dr. Lőrincz József plébános kimutatása arról tanuskodik, hogy a ditróiak más úton is küldtek a józseffalvaiaknak adományt.

Itt vannak aztán a szeretet csermelyei, a belfényéri hívek ötszáz leije, amit Klozik István plébános hozott be, azután a wolfsbergi hívek ötszáz leije.

Mi tovább ássuk, mélyítjük a szeretet folyamának a medrét, mert úgy érezzük, hogy még szükség lesz rá.

Eddig befolyt adományok: 595.293

Augusztus 10-én a következő adományok érkeztek:

Római katolikus Plébánia Wolfsberg (Karas megye) gyűjtése 530
Rónaszéki fürdővendégek (Wieland János plébános útján) 200
Józseffalvai magyarokat segítse az Isten, Mácsa 100
Özv. dr. Baróth Sándorné, Segesvár
Gyergyai Péter Eszternek további befizetés 50

Belfényér (Bihar megye) Római Katolikus plébánia gyűjtése:

Klozik István plébános 130
Özv. Biró Cs. Lászlóné 30
Birinyi Gáspár 50
Özv. Fodor Gy. Lászlóné 30
Hangya Szövetkezet 140
Id. Csák László 50
Illés Istvánné 20
N. N. 75
Lengyel Jakab 20
Özv. Fodor P. Lászlóné 40

DITRÓ:

Dr. Lőrincz József plébános ivén adakoztak:

Dr. Lőrincz József plébános 100
Csiky Bálint 100
Klein Frigyes 30
Szociális Misszió gyűjtése 402
Kovács András mézárós 50
Özv. Köllő Károlyné 50
Szász Jenő 20
Simon András 10
Bálint Péter 100
Perselyezés 657
Fésűs József 50

Özv. Mezey Lajosné 100
Idős Fésűs Imre 20
Csörtán Albert 20
Bajkó Tamás Istváné 100
Csiby Siklódj István 30
Fülöp Ferenc asztalos 100
Ditrói közbirtokosság 2.000
Lukács Mártonné 20
Özv. Fülöp Ferencné 20
Hompoth Elek Imre 30
Ilyés Péter kerekas 100
Özv. Biró Péterné 35
Csiby Lajos Alajosé 50
Puskás Buza Ferenc 50
Csiby Imre Tamásé 50
Orosz Györgyné 10
Kovács Alajos v. biró 100
Puskás Lajos 30
Ferenc Béla szabó 30
Abrahám Árpád káplán 50

Biró Sándor vállalkozó ivén adakoztak:

Biró Sándor bányász-vállalk. 500
Gál Mátyás 30
Szabó József 50
Csiby Péter 50
Bajkó Alajos 50
Bartis Károly 50
Pólgár Gergely 50
Szabó András 50
Székely Sándor 30
Barabás Félix 50
Hidég István 50
Gál Zsigmond 30
Csiby István Tamásé 50
Pólgár Dénes 30
Siklódj István 30
Portik Ferenc 30
Kiss Dénes 30
Ambrus Ignác 30
Szabó Gergely 30
Kulcsár János 30
Kovács István 30
Páll Ferenc 30
Deák István 30
Kozma Ljos 20
Vánca József 30
Csiby István 50
Tamás László 30
Szócs Gergely 30
Csiby István 50
Balázs István 50
Vencser János 30
Puskás Imre 30

Fésűs Ferenc asztalos és Molnár János szabó, egyháztanácsosok ivén adakoztak:

Fésűs Ferencné 100
Fülöp Lajos vállalkozó 100
Petres Sándor ny. tanító 100
Jozsa Sándor tanító 50
Keresztes Gergely 10
Paál Béla asztalos 10
Kolozsi Zsigmond cipész 10
Küsmödj Ferenc cipész 10
Gáll Lajos vasutas 40
Özv. Kovács Ferencné 20
Balázs Andrásné 40
Szócs Józsefné 10
Mezey József cipész 15
Özv. Csiby Lajosné 50
Tarisnyás Péter 30
Csiky András cipész 30

Kovács Adám kovács 5
Gáll Antal szabó 10
Gáll Antal cipész 30
Molnár József cipész 50
Vaas István molnár 15
Lánczot Jakab fakereskedő 50
Csiby István kovács 10
Trucza Kálmán timár és neje 140
Biró Mihály szabó 30
Szócs István cipész 100
Özv. Trucza Alajosné 100
Csibypál Lajos 10
Balázs József Józsefé első tiz. 50

Pálffy Zsigmondné ivén adakoztak:

Pálffy Zsigmond 500
Takács József 20
Farkas Antal asztalos 20
Molnár János 11
Hompoth József György 19
Hompoth Lőrinc 10
Idős Hompoth György 10
Gál Dénes 10
N. N. 10
Tóth Lajos 50
Fülöp Alajosné 10
Bajkó István kereskedő 50
Balázs Béla 10
Benedek Sándor 10
N. N. 10
Bokor József 10
Ferencz János 10
Nagy Lajos 10
N. N. 10
Lukács Istvánné 10
N. N. 45
Csiby Antal fekszi 100
Farkas 20
Csiky Ferenc Alajosé 200
Török Árpád 50

Ditró-Orotva filialis gyűjtése:

Bartha Domokos káplán 93
Perselyezés 132
Csiby Sándor 50
Molnár József 50
Török József 50
Pál Ferenc 20
Simon István 25
Ilyés Péter 25
Ilyés István 20
László János 20
Puskás János 20
Mezey Ferenc 20
Csiby Károly 10
Ráduly Péterné 15
Fülöp Imre Sándoré 20
N. N. 80

Összesen 606.003

Mária Királyné Színház

Szombat este 9 órai kezdettel színre kerül:

Mosoly országa

operett 3 felvonásban.

Vasárnap délután 3 órakor:

Mezei pacsirta

olcsó helyárrakkal.

Vasárnap 6 órakor:

Csókos asszony

Zerkovitz operett, 3 felvonásban.

Vasárnap este 9 órakor:

Marica grófnő

nagy operett, 3 felvonásban.

Szereplők:

T. Pogány Janka, Tóth I., Kószegi, Margit, Manyi és Du-u, Gróza Böske, Borovszky Oszkár, Hegyesi Feri, Stoll Béla, Vermes D., Solti M., Földes L., Végh J.

Jegyelővétel a színház baloldali pénztáránál

Az élelmiszerek állami tartalékolása Jugoszláviában

Belgrádból jelentik: A kormány sürgős rendeletet hozott az élelmiszerek állami tartalékolásáról. A rendeletnek, mely már életbe is lépett, célja az, hogy az ország lakossága, a hadsereg és az állatállomány minden körülmények között, tehát hadüzenet esetén is biztosítva legyen az élelmiszerellátás tekintetében. A rendelet előírja a fejenkénti és naponkénti tartalékadagokat is.

Olasz-német szellemi együttműködés

Olasz nyelvű előadás a salzburgi ünnepi játékokon. Hitler birodalmi vezér is megjelent a hallgatók között. Göbbels miniszter beszéde Velencében a két nép közös történelméről

Berlínből jelentik: Hitler birodalmi vezér szerdán jelent meg első ízben a salzburgi ünnepi játékokon. A műsoron Mozart: Don Juanja szerepelt. A közönség nagy tetszéssel fogadta az olasznyelvű előadást, melynek keretében kiváló német és olasz művészek szerepeltek. Hitler vezért érkezésekor és Berchtesgadenbe való visszatérésekor a tömeg lelkesen ünnepelte.

Velencéből jelentik: Göbbels dr., birodalmi miniszter Velencében a szabadfoglalkozásuak szövetségének rendkívüli ülésén beszédet mondott.

— A tengely ma a szívek egyesülése — mondotta, — mely az anyagi és napi politikai érdekeken felül két népek két ugyanazon szellemből született forradalma és a megértés azonos légköre alapján való együttműködését jelenti. A politikai együttműködés mindig csak azonos politikai érdekek hivatása. A politikai érdekek változhatnak, de a kulturális érdekek maradandók. Az egész német-olasz történelem bizonyosságot tesz olyan kulturális együttműködésről, amelyet más népek között alig találhatunk. Ha tehát a két nép vezérei politikai célokból egymásra találtak, az több, mint a politikai érdekek véletlen megegyezése. Az a hosszú, közös történelem beteljesedése.

Amerikai pletykahír szerint Mussolini súlyos szívrohamot kapott.

Rómából jelentik: Egy amerikai hírgyűnökség azt a jelentést terjesztette világszerte, hogy Mussolini súlyos szívrohamot kapott és a hadgyakorlatokról repülőgépen szállították Bolognába.

Illetékes olasz helyen ezt a híresztelést együgyű kitalálásnak minősítik. A hírgyűnökség eljárása Olaszországban óriási felháborodást keltett és az olasz lapok kommentárjai a legélesebben támadják a felelőtlen hírgyártókat.

— Ezek az ön-epéjükben fuldokló emberek — szól az olasz kommentár — nem tudják megállni, hogy világgá ne kürtöljék azt, ami saját vágyalmuk és így tulajdonképpen önmagukat leplezik le. Azt, hogy ez a híresztelés tel-

jesen légből kapott, mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy a Duce szerdán megjelent a szabadtéri Carmen-előadáson, ahol mintegy húsz ezer főnyi közönség lelkesen ünnepelte.

A határzónába tartozik-e Nagyvárad városa is?

Mit mond a polgármester? Felfüggesztették az ingatlanok átírását

Nagyvárad. Saját tud. A közvéleményt napok óta a katonai zónákról szóló rendelkezések foglalkoztatják. A törvény háromféle katonai zónát állapít meg: erődítési, katonai érdekű és határzónát. Az a város, vagy község, amely a határzónába jut, csupán olyan korlátozás alá esik, hogy lakosai katonailag láttamozott hatósági igazolvánnyal kell, hogy ellátva legyenek. A katonai érdekű zónákban már sokkal súlyosabb követelmények vannak, így például az ingatlan-forgalom korlátozása, vagyis semmiféle ingatlan nem cserélhet gazdát, ha azt a hadügyminisztérium jóvá nem hagyta. Az erődítési zónákban pedig még ezenfelül is egészen kivételes szabályok érvényesek hadügyi szempontból.

Arranéze, hogy Nagyvárad beletartozik-e a határzónába egyáltalában, sőt esetleg a katonai zónába is, felvilágosításért fordultunk előszörban Chirila Augustin polgármesterhez, aki a következőket mondotta:

— Az én nézetem szerint Nagyvárad városa feltétlenül beletartozik a határzónába. Ez azzal a kötelezettséggel jár, hogy mindenkinek személyazonossági igazolványa kell, hogy legyen és ezt a katonai hatósággal láttamoztatnia kell. Hogy beletartozik-e a város a katonai zónába is, arranéze e percben nem adhatok feleletet, bár az én nézetem szerint ez is valószínű. Igyekszem érintkezést keresni a katonai körökkel, hogy minden kérdést tisztán lássunk és ahhoz alkalmazkodjunk. Hallottam arról a felfogásról, hogy talán a municípiumok és ennélfogva Nagyvárad városa is, kivételnek a tör-

A jugoszláv miniszterelnök Rómába utazik.

Belgrádból jelentik: Hír szerint Cvetkovics miniszterelnök a közeljövőben a fasiszta munkásszervezetek meghívására Rómába utazik.

Zsidó tulajdonban levő vállalatok kisajátítása Olaszországban

Rómából jelentik: A hivatalos lap közli a kisajátításra kerülő zsidó vállalatok névsorát. A kisajátítás az ez év február 9-én hozott törvény értelmében történik, mely kimondja, hogy zsidó fajú olasz állampolgár nem lehet tulajdonosa olyan vállalatnak, mely több, mint száz alkalmazottat foglalkoztat, vagy amelyik a honvédelemmel áll összefüggésben. Az első ilyen névsor kilenc zsidó nagyvállalatot sorol fel.

vény hatálya alól. Ilyen intézkedés, ilyen kivétel azonban nincs a törvényben, igaz viszont, hogy az sincs kifejezetten benne, hogy a municípiumok beletartoznának. Eggyelőre mindenki nyugodtan várja meg a további intézkedéseket. Nyugtalanságra semmi ok. Kellő idő fog rendelkezésre állni a törvény végrehajtására.

Érdeklődtünk a rendőrségen is, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy ott állandóan kivetheti bárki a személyazonossági igazolványát. Közelebbi rendelet azonban ide sem érkezett.

Egyébként azok a hatóságok, amelyeknek szerep jut a katonai zónákban, óvatosságból és felelősségük tudatában egyelőre felfüggesztették bizonyos irányú tevékenységüket. Így a nagyvárad városi és vidéki telekkönyvi hivatal nem írja át senkinek azokat az ingatlanvásárlásokat, amelyek augusztus 3-ika után történtek, minthogy ma még nem tudja pontosan, hogy melyik város és község tartozik a katonai zónába és így melyik ingatlantulajdon átírásához kell hadügyminiszteri engedély. Mihelyst felfüggesztették meg fogja állapítani névszerint, hogy mely községek tartoznak a katonai zónákba, azokat az ingatlanokat, amelyek nem esnek a korlátozás alá vont területekre, át fogják írni a telekkönyvbe új tulajdonosuk nevére.

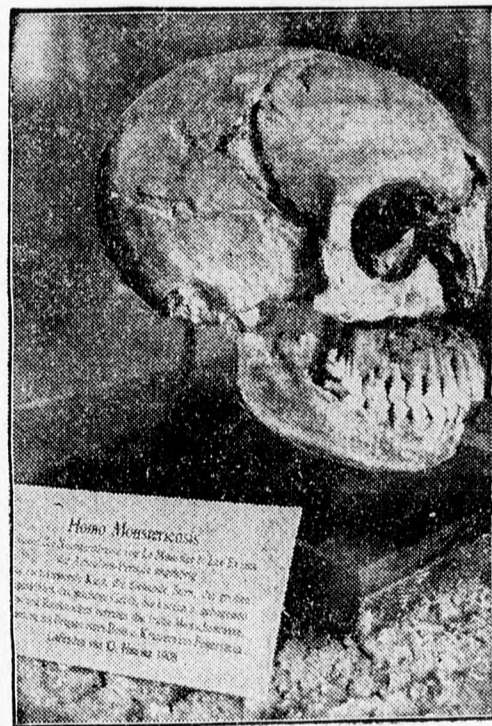
Szlovák elégedetlenség Karmasin szlovákiai német államtitkár működésével

Kifogásolják az államtitkárnak a lengyelek és magyarok elleni izgatásait

Pozsonyból jelentik: A Szlovák Press Karmasin, pozsonyi német államtitkár ügyével kapcsolatban a következőket írja:

— A napi politikát átlátó szlovákok a legnagyobb nyugtalansággal figyelik a cseh családból származó, Szlovákiában talajtalan és a szlovák néptől távol álló Karmasin veszedelmes, kútmérgező tevékenységét. Amióta Karmasin Csehországból megjelent Szlovákiában, buzgón fáradozik, hogy a szlovákokat a lengyelek és a magyarok ellen heccelje. Miután nem jelent szlovák érdeket az, hogy Lengyelországgal ellenséges viszonyba kerüljünk s

hogy megrontsák kapcsolatainkat a magyarokkal, akikkel kilencszáz éven át békében és barátságban éltünk együtt, legfőbb ideje, hogy az illetékes német köröket felvilágosítsák: az ilyen politika nemcsak Szlovákiának, de a Birodalomnak is ártalmára van. Sajnálatos, hogy a német érdekeket Szlovákiában egy olmtüzi idegen képviselje. A szlovák közvélemény követeli, hogy vessenek véget a vendégszeretettel való visszaélésnek, mert nem akarja tovább tűrni, hogy a fiatal állam külpolitikai konszolidálását Karmasin felelőtlen beszédei állandóan veszélyeztessék.

Most mult 25 éve, hogy Le Mousterie a Dordogne folyó egyik barlangjában fölfedezte ezt, a képünkön is jól látható, kitűnő állapotban levő ősember koponyáját, amelyben 33 év fog maradt. Valószínű, hogy mindössze 16 éves fiú koponyája lehet.

Egy magyar mérnök Fogg Phileas nyomában

Budapest, augusztus hó.

Szemben velem Richter Károly dr., a Délafrikai Unióból rokon látogatásra hazatért magyar. Vegyész mérnök, magas állásban Johannesburgban. Szálas természetű, természetes mozgású ember. Körülutazta a világot, egymásután háromszor, s most frissen, élénken, fiatalosan ül szemben velem a kávéház elhagyott, homályos hajójában; mindent megélt már, a Föld szárazföldjeinek és tengereinek élete személyes kalandja, most mégis kíváncsian, szinte tanulmányosan figyel engem. Bátor metszésű, gyermeken kedves arcából szeme keményen, tisztán és bizalmat keltően ragyog. Harminc évig járta a Földet; mondhat el nekem erről, a félórán, kapuciner és szivar mellett? Azt hiszem, a Föld körül utazó végül visszatér önmagához, nemcsak az úton, de nyugtalan szándékaiban, álmaiban is — és akkor már nyugodtan, megértéssel lát mindent. Richter dr. csendes és mély rokonérzéssel figyelő kíváncsiságomat. Aztán szívesen és egyszerűen beszélni kezd. A kávéház, esavart oszlopaival és üveg-

oldalaival, megmozdul az alkonyatban, mint hajó úszik velünk a mesében és valóságban; ami együtt valóságilag minden szép és érdekes élet.

Tizenkilenc éves volt, vegyész szakos a műegyetmen és igazi vággyal még ekkor is csak Verne-t olvasta. Esténként a Gellért-hegyen sétált barátjaival, s már akkor, 1912-ben, néhányan meggyeztek egy érzésben: hogy Európában valami csúnya veszély készül. Nem annyira ez a veszélyérzet riasztotta, mint inkább a Verne-könyvek hangulatát féltette magában s Richter Károly egy napon az egész világra kért útlevelet.

— Mit akar maga a világgal? — kérdezte tőle a hivatalnok.

— Fogg Phileas is nyolcvan nap alatt utazta körül a Földet — felelte komolyan a fiatal ember s a hivatalnok jóízűen nevetett.

Egyetemi műszereit eladta, revolvért és kőst vásárolt. Kultúralt, művelt fejjel is betartotta a mese szabályait, ragaszkodott kellékeihez is.

Az egyetlen magyar Hawaiiban

Fiúmban elfogyott a pénze. Ez okozott először honvágyat. Innét azonban az út, évtizedekre, már egyazon, romantikus izzó lendületből folytatódott, a megállás, meghátrálás és ezzel együtt a honvágy eszentül gondolatától is távol maradt. Fiúmban felvették steward-nak az Amerikába induló „Kárpátia” hajóra. New Yorkban megszökött a gőzről és elkezdett mindent csinálni, amíg angolul megtanult. Büszkén csillogó a szeme, mikor mondja, hogy edényt mosogatott egy nyári vendéglőben és volt szabósegéd anélkül, hogy a tűbe tudta volna fűzni a cérnát. Igan, két napig volt segéd, akkor kidobták, de egyheti fizetéssel. Az akkori amerikaiakat idealistáknak ismerte meg, akik a pénzszerezést sportnak tekintik és szívesen segítenek másokon. San Franciscóban felszállt egy Ausztráliába induló hajóra, újból pincéreként. De nem utazott Sidney-ig, Honoluluban meglépett a hajóról, mert kíváncsi volt a pálmás, szutropikus városra, népére és a hula-hula táncra is. Batyujával először felmászott a Punch Bowl-hegyre, onnan tekintette meg életének új, ismeretlen székhelyét.

— Soha nem fogta el valami szorongás? — kérdeztem.

— Nem. Háború előtt, higgye el, még nem is igen ismerték igazán ezt a sors miatti szorongást. Ez már csak a háború és az utána következő robbanékony békeidő beidegzése. Most bármerre megyek, még a legbiztosabb, legszebb jövőjű emberek is ettől a szorongástól szenvednek.

Honoluluiban szobát vett a Ó. N. C. A.-ban keresztény ifjak világszövetsége), majd vegyésznek alkalmazták egy nádcukor ültetvényen. Ekkor, huszonegy éves korában, tört ki a háború, ő azonban az atlanti-óceáni angol blokádnak miatt nem tudott hazajönni.

Honoluluiban, sőt egész Hawaiiban, hosszú éveken át az egyetlen magyar volt

s talán ezért a háború folyamán semmi kellemetlenség nem érte. Egyáltalában Hawaiiban a mi háborúnk csak híranyag volt és az ottani élettrünet nem érintette. Csak mikor az USA bekapcsolódott, voltak hűsnélküli napok és a fehér lisztel takarékoskodni kezdtek. Mégis, az akkori időben érzett valami felzavarhatatlan biztonság, ma azonban, mikor a civilizáció alapvető tételei állnak döntő harcban, ma már a világ egyetlen pontja sem tud biztonságos rendszert produkálni. Mindenfelé önkényesen megvont vonalak határozzák meg a jólétet és nyomot.

Hawai legnagyobb ipara, a cukoripar pang.

Kaliforniában munkásharcok dúlnak és Amerikában az „utópia apostolai” lépnek elő mindegyre, kétségbeesetten ügyes és üres világmentő teóriákkal. A társadalmi együttélés bázisai megintogtak Amerikában, Európában, Kínában és Dél-Afrikában egyformán. A világ javainak elosztását nem tudják megoldani, Amerikában agyonverik a termelést, hogy az árakat tudják tartani és a farmer megéljen. Kaliforniában 1920—30 között az volt a mottó: ahol egy burgonya nő, ott nőjön kettő. Most arról van szó, hogy el tudják adni azt a keveset, amit termelnek.

... A háború után hazajött az édesanyjához látogatáshoz, aztán Kaliforniába ment, ahol diplo-

mát szerzett. Innen újra a Hawai szigetekre, és a Libby's ananász ültetvényen mezőgazdasági vegyész volt. Ujra Honoluluba, az amerikai vegykísérleti állomáshoz, aztán Németországba, a göttingeni egyetemen doktorátust szerzett, innen az USA-ba. Már könnyen, megszokottan számolt úti-terveiben a világrészekkel, mint más a megyei vonatmegállóhelyekkel. Amerikában akkor a tőzsdekrak tombolt, milliók álltak munkanélkül.

Hónapokig ő sem kapott állást, akkor Japánba hajózott. Itt be kellett látnia, hogy fehér embernek nincs helye: a japánok minden idegent makaesul maguk közül pótolnak. Műveletlen japán asszisztense szabad óráiban vegyész-szakkönyveket bujt. Miért? — kérdezte tőle egyszer s a másik azt felelte: To make Japan greater, hogy nagyobbá tegyem Japánt... Kínába utazott, itt az amerikai kereskedelmi attasé harminctagú expedíciót szervezett, hogy ők a délkinai Kwangsi tartományt kis mintaaországgyá fejlessék.

Richter dr. a vegyészeti ipar vezetője lett és munkatársa a tartomány két vezető tábornokának, Pei-Csung-Shi-nek (Csang-Kai-Sek jelenlegi jobbkeze) és Li-Csung Yen-nek. Ezután Yang Tso-Ngan kínai miniszterrel ketten azt az állami megbízást kapták, hogy utazzák körül a világot és a látottakat igyekezzenek Kína javára hasznosítani. Ennek befejeztével

Csang-Kai-Sek és H. H. Kung pénzügyminiszter azzal bizta meg Richter dr.-t, hogy a benzín pótlására kísérlejt meg a mezőgazdasági termények feleslegéből: kukoricából, edes krumpliból alkoholt előállítani.

Richter dr. és kínai társa mindezekre ötévi programot dolgozott ki, a megoldást azonban, a kínai közmondás bizonyosságaként, hogy „amit nem tehetsz meg ma, halaszd holnapra” — mindegyre halogatták, ez elvette kedvét s végül elfogadta a Délafrikai Unió meghívását. Itt dolgozik maig is. Ennek az angol, az anyaországgal egyenrangú dominiumnak is megvannak a korszerű problémái, így a német, zsidó-kérdés, azután a kaffir- és „poor white” probléma. Johannesburgban az üzletek túlnyomó része zsidó kézben van: egyelőre általános, de még nem hivatalos követelés ennek a túlkapásnak a rendszabályozása. A kaffirok nivója egyre emelkedik, emiatt mind nehezebb munkást kapni. A „poor

white”-nép, a régi búrok „szegény fehér” leszármazói alkotják a fehér lakosság zömét. Lusta, indolens, sokat fecsegő keveset dolgozó fajta, amellet a világon a poor white szeret legjobban politizálni. Elhanyagolt kis földjükön és egy csirkén, vagy egy rühes malacon kívül alig van valamijük, szidják a kormányt, de többségben vannak és lassan a választás eredménye kezükbe kerül. A németiség nemzeti öntudata, a nagy távolság ellenére is, egyre jobban ébred. Tanganyikának a jövőbeni hovatarozósága sok heves vita tárgyát képezi, a kérdés jelenleg még nagyon problematikus. A magyarság megbecsült, értékes elemet képvisel a Délafrikai Unió keretében is.

Richter dr. hátrádól székén, mosolyogva kört ír le kezével a levegőben, mintha mondaná: ez a kerete életének. A Verne-meséből az évek során az alkotó munka valósága lett. Most negyvenöt éves, nőtlen; Dél-Afrikában fontos állami megbízások várják. De a földkerekség több pontján számontartják s ő még nem tudja, hol lesz rá a legnagyobb szükség? Sorsa az önző, színes szépségek után talán most lesz áldozatosabbá és értékesebbé.

Izsák-Gyarmathy László

A nyár derekán — tigrisvadászat volt a hideg északon

Azoknak a vadászoknak, akik vadállatok, főleg nagy vadállatok elejtésére vágnak, rendszerint Afrika a szokásos vadászterület. Sok vadász fordul meg ezenkívül természetesen az ugyancsak tropikus Indiában és Sziámban is, ahol a vadászati bizonyos szempontokból még kényelmesnek is mondható, amennyiben tigrist vagy akár leopárdot is kényelmesen lelőhetnek a pompásan felszerelt és elefánt nyergéből. Azt azonban kevesen tudják, mily izgalmas vadász-kalandok kínálkoznak azok részére is, akik a hóval borított hegysek között olykor ötven fokok hidegben kutatnak zsákmány után. Természetesen tisztán sportszándékkal. Így például a legutóbb Changpai vidékén Keleti Mandzsuokohan egy mandzuskából, kóreajakból, japánokból és oroszokból álló kis társaság kerekedett fel, hogy a városi élet puha kényelmét a téli vadon szórakozásaival cserélje fel.

Arra persze még kevesebben gondolnak, hogy az északi hideg hegysekben tigrisvadászatot is eredményesen lehet rendezni. Ezek a veszedelmes vadállatok ugyanis a tropikus dzsungelből rendszeresen elkóborolnak a hideg északi vidékekre is s a hóval borított hegyek között épúgy megtalálják életfeltételeiket, mint Délázsia meleg vidékein. Sőt, fönt

északon még nagyobbra nőnek és jóval veszedelmesebbek is a vadállatok.

Sokan azt tartják, hogy az ázsiai dzsungelből azért hiányzik az oroszlan, mert valamikor régen vérfagyasztó csaták folytak le a tigrisek és oroszlanok között, a csaták végén a tigrisek kerekedtek fölénybe s teljesen elűzték Ázsiából az oroszlanokat, amelyek az évezredek folyamán Középfrika tigrismentes síkságain telepedtek meg. Ezt a történetet persze meg is lehet fordítani, mert ugyanilyen módon lehetne megmagyarázni a tigrisek hiányát is Afrikában. Vezont nehezen lehetne találni magyarázatot arra, hogy vajjon miért nőttek nagyobbra és miért lettek vadabbak fent északon, mint eredeti hazájukban, a déli dzsungelben.

Tény az, hogy legutóbb egy vadásztársaság két hatalmas tigrist ejtett zsákmányul a lábnyi magas hóval borított dombok között. Pompásan kikészített bőrük ma egy japán és egy orosz óthon díszel. Az említett társaság azonban nemcsak tigriseket ejtett zsákmányul. Sikerült nekik három óriási medvét is kikergetni telelőbarlangjukból, s megölni őket, mielőtt a rettenő erejű vadak rájuk támadhattak volna.

A medvevadászat egyébként sokszor veszedelmesebb és nagyobb lélekjelenlétet kíván, mint akár a tigris, akár az oroszlanvadászat.

A megsebesített medve borzalmas vérengzést képes véghezvinni támadói között.

A vadászati résztvevői, mint már említettük, tisztán sportférfiak s nem anyagi haszonért vállalták a vadászattal járó kalandokat és veszedelmeket. Gondoljunk csak arra, mily hallatlan erőfeszítésükbe és fáradságukba kerül elejtett vadászzeákmanyaikat a több száz mérföld távolban levő vasuti állomásra cipelni ötven fokok hidegben. Fátörzsekkel és kötelekkel kellett nekik szánokat összeállítani és azon cipelni végig az elejtett nagy vadakat. Tíz teljes napig tartott az utjuk az embertelen hidegben. Utközben még az eleségüket is vadászattal kellett megkeresniük és többnyire a „noru”-nak, egy koreai szarvasfélenek a husával táplálkoztak.

Világsiker

L. BURGER:

**Bölcsőre hulló
fények és árnyak**

Egy bábaasszony naplója.

Háromnyomatu művészi fedőlap. 340 oldal. Ara 90 lei.

Németüléddio 108 kiadás jelent meo.

A közoktatásügyi miniszterium rendelete értelmében tilos vallásukkal ellentétes oktatásban részesíteni a tanulókat

Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi miniszterium rendeletet adott ki, amely felhívja a tanítók és középiskolai tanárok figyelmét, hogy az alkotmány előírásainak megfelelően, tilos vallásaikkal ellentétes oktatásban részesíteni a tanulókat. Mindazok a vallásfelekezetek, amelyeknek tanítása nem áll ellentétben az államrenddel és az állam biztonságával, akadálytalanul folytathatják működésüket. Mindenesetre meg lehet kívánni a tanulóktól az állam uralkodó vallásának tiszteletben tartását.

Franco tábornok miniszterelnöksége az új spanyol kormányban

Ujabb névsor a kormány összeállításáról

Madridból jelentik: Az új spanyol kormány összetétele véglegesen még nem ismeretes. Bizonyos, hogy Franco tábornok miniszterelnök lesz, más tárca betöltése nélkül. Franco a miniszterelnökség elvállalásával elejét akarja venni minden találgatásnak a miniszterelnökség körül, illetve annak, hogy a miniszterelnök személyéből következtetéseket vonjanak le bármely politikai irány felülkerekedésére. Franco miniszterelnöksége a nemzeti irány folytatását jelenti.

Párizsból jelentik: A Havas iroda közli a spanyol kormány listáját, amely a napokban jelenik meg a spanyol hivatalos lapban. Miniszterelnök Franco tábornok, miniszterelnök-helyettes és tárcanélküli miniszter Jordana, belügyminiszter Serrano Sunner, külügyminiszter Beigbeder tábornok-ezredes, hadügyminiszter Davila tábornok, tengerészeti miniszter Suances, pénzügyminiszter Carraz, kereskedelem és iparügyi miniszter Lequerita jelenlegi párizsi követ, földművelésügyi miniszter Palbo Gortariz, igazságügyminiszter Blas Perez, közoktatásügyi miniszter Ibanez, a szindikátusok minisztere Jaque tábornok, sajtó- és propagandaügyi államtitkár Jesus Pason.

Szeptember elsejéig lehet beszerezni a gázálarcokat!

A nagyváradi Sfatul Negustoresc értesíti tagjait, hogy intervenciónk folytán a nemzetvédelmi miniszterium f. évi szeptember hó 1-ig adott haladékos gázmaszkok beszerzésére. Tagjainkat ezzel egyidejűleg illetékes helyen történt megállapodás alapján még abban a kedvezményben is részesülnek, hogy 5 havi részletben fizethetik ki a gázmaszkok árát és pedig a megrendelés alkalmával 30%-ot, a fennmaradó összeget pedig négy egymásután következő havirészletben. A gázmaszkok egyenes és hivatalosan megállapított ára 600 lei darabonként. Tagjaink gázmaszk rendeléseiket titkári hivatalunk útján (Rimanóczy-utca 12. földszint baloldalt) adhatják fel augusztus 25-ig, amikor is a jelentkezéseket lezárjuk és az igénylők névsorát központunk útján felterjesztjük az illetékes helyre, ahonnan a megrendelést igazolni fogják. A vonatkozó törvény rendelkezései alapján az összes kereskedők és ipari vállalatok akár egyéni cégek, akár társaságok kötelesek úgy alkalmazottaikat, mint a főnökök részére gázmaszkot beszerezni. Azok, akik szeptember 1-je után nem tudják igazolni, hogy a gázmaszkot megrendelték, szigorú büntetésben részesülnek.

A Magyar Népközösség közbenjárására Biharmegye prefektusa felfüggesztette a községi adó behajtását Tótteleken

Nagyvárad. Saját tud.

Az idei kánikula szomorú szenzációja volt az a tüzeset, amely a szalárdi járásban fekvő Tóttelek községben pusztult. Még annakidején beszámoltunk róla. Tótteleken több szérű kizivulást és a cséplésre szeszelt gabonák nagy részének megsemmisült. A tüzvész következtében mintegy 400 mázsa gabona pusztult el, melynek fele olyan gazdák tulajdona volt, akiknek a tüzeset után jóformán betűvő fa'atjuk sem maradt.

A szérű-tűz annál súlyosabban érintette a községet, mert nem sokkal azelőtt jégeső verte el egész szőlő terméskét. A többszörös csapástól meglátogatott község lakosága érdekében a Magyar Népközösség biharmegyei tagozata segélyezési akciót indított. A falu helyi vezetői megkerestek a közigazgatási hatóságokat, akik előzőeken segédkezet nyújtottak a szerencsétlenül járt lakosság megegyezésére. A Népközösség biharmegyei tagozata pedig bizottságot küldött ki a tüzkárok bevizsgálására. A bizottságban Árvay Árpád főtitkár, Koppány Rezső EGE felügyelő és Daróczi Kiss Lajos, a szociális segélyezési

alosztály titkára vettek részt. A kiküldött bizottság a helyszínen meggyőződött a lakosság panaszairól és megbeszélte a község plébánosával a segítés módjait.

A szerencsétlenül járt tóttelekiek egyik kérése az volt, hogy a községi adó behajtását egyelőre függeszék fel, amíg a község kisebb-cseppet magát a többszörös csapás után. A bizottság jelentése alapján dr. Soós István orsz. képviselő érintkezésbe lépett Georgescu ezredes-megyei főnökkel, akit arra kért, hogy Tóttelek községben 30 napra függeszesse fel a községi illetékek behajtását. Georgescu megyefőnök jóindulattal fogadta az előterjesztést és azonnal utasítást adott, hogy a községi adóban való zálogosítást, melyet a csatári körjegyzőség csütörtökre tűzött ki, szeptember elejéig felfüggeszék. A megyefőnök levelét, melyben utasításait közölte, a Magyar Népközösség irodája külön futár útján küldte ki a csatári körjegyzőséghez, mert ennek a községnek sem postája, sem telefonja nincsen, így a jóindulatu intézkedés ennek hiányában későn érkezett volna.

Angol reménykedés a Moszkvába küldött katonai bizottságok munkája sikerében

A katonák tanácskozása elsimitja az akadályokat a diplomaták elől — írja a Times. — A franciák szerint is javultak a Szovjettel való szövetség kilátásai

Londonból jelentik: Az angol és francia katonai missziók megérkezését Moszkvában péntekre várják. A Times-hez érkezett moszkvai közlés szerint a szovjetkormány körében nagy elégtétellel veszik, hogy a nyugati hatalmaktól olyan fontos küldöttségek érkeznek, hogy a katonai terveket már azelőtt megbeszélhetik, mielőtt a politikai szövetség létrejöhetett volna. Hogy azonban most már gyakorlati részletekről beszélhetnek, ez a tény mégis bizonyítja arra nézve, hogy a még meglévő véleménykülönbségeket egyik oldalon se tekintik megoldhatatlannak, s hogy a katonák tanácskozása talán a diplomaták útját fogja majd simávvá tenni.

Megbeszélés Bonnet külügyminiszter és Surics szovjetkötvet között.

Párizsból jelentik: A francia külügyi hivatal körében annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy az angol-francia-orosz szövetség megkötésének a kilátásai javultak. A fokozott bizakodást azzal a megbeszéléssel magyarázzák, amely szerdán délután folyt le Bonnet francia külügyminiszter és Surics szovjet nagy-

követ között. Párizsban azt állítják, hogy a szovjet kormány most előzőkenyebb Angliával és Franciaországgal szemben.

A Ce Soir szerint a francia és angol katonai küldöttség a csütörtöki nap folyamán érkezik meg Leningradba.

Az angol parlamentet a nyári szünetben is összehívják.

Londonból jelentik: A Star szerint az angol parlament, mely csak alig néhány napja kezdte meg nyári szünetét, nem várja meg az őszi ülésszak október 3-ra kitűzött megnyitását, hanem rövidesen ismét összeül. A lap szerint Chamberlain határozott így, mert az alsóház elé akarja terjeszteni a kormány jelentését a külpolitikai helyzetről.

Merénylétől féltik az angolok egyik óriáshajóját.

Londonból jelentik: Hír szerint a Scotland Yard attól tart, hogy a Mauretania nevű angol gőzös ellen merényletet akarnak elkövetni. A 35 ezer tonnás hajó jelenleg a King George-dokkban áll s állandóan detektívek és rendőrök őrzik.

Japánban egyre erősödik az angol-ellenes hangulat, ami nagy tüntetésekből robban ki. Legutóbb megrendezték „Anglia temetését”, amelyen ilyen feliratu táblákat hordoztak: „Anglia meghalt! El kell temetni!”

Amig eljutottunk az Európa és Amerika közötti légiforgalom bevezetéséhez

Newyork, augusztus hó.

Ezerkilencszázhuszonkilencben, tehát pontosan tíz esztendővel ezelőtt New Yorkban vacsorára hívták meg Juan T. Trippe-ék — egy gazdag mexikói származású üzletember és felesége — mindazokat, akik „légügyi szempontból”, valamint is számítotak. Trippe akkor a Pan American Airways elnöke volt és vendégszerető háza állandóan tömve volt vendégekkel: művészekkel, nagyhatalmú milliárdosokkal, bátor felfedezőkkal egyaránt.

Ezen az estélyen is szépszámu vendégsereg gyűlt össze. Amerikai szokás szerint először elfogyasztották az estebédet, aztán Trippe felállt és a következőket mondotta:

— Közöttünk ül egy általam igen tisztelt, de megvallom, kissé kótyagosnak tartott úriember, aki azt állítja, hogy legfőbb ideje lenne az Atlanti-óceánról eltüntetni a személyhajókat és egyéb cammogó járműveket. Teljesítettem ennek az úrnak azt a kérését, hogy öletét Amerika legnagyobbjai elé vigyem. Kérem, hallgassák meg, mit akar ez az úr, mert bevallom, én nem vagyok vele teljesen egy véleményen.

Az elhangzott szavakra egy öreg, fehérszakállas, kissé gyűrt arcú ember állt fel és körülményesen krakogva belekezdett beszédébe.

— Sajnálom, hogy az elnök úr ennyire méltatlan színben tüntette fel tervemet és sietek azt a méltatlanságot helyrehozni — mondotta —, amikor kijelentem, hogy elavultnak tartom az óceánok szeszélyéből függő közlekedést és igen sürgősnek vélném, hogy végre megkezdjük az Atlanti-óceánon át a rendszeres repülőszolgálat megszervezését.

Ekkor már hangos nevetés harsant. Egy Musick nevű kapitány nem türtöztette magát.

— Kereken kijelentem: ostobaság az, amiket beszél! Üljön le és vacsorázzék!

Ugyanaz a Musick kapitány.

Trippe elnök azonban nem tért oly könnyen napirendre az incidens fölött. Azonnal visszavonult dolgozószobájába és utasította titkárát, küldjön táviratot az Air France párizsi elnökének: üljön hajóra s jöjjön át Amerikába. Néhány órával ezután megismételte parancsát, de ezúttal az angol Imperial Air Ways légiforgalmi társaság elnökét hívta meg. Mikor ezek jelentkeztek nála, így fogadta őket:

— Bemutatok önöknek egy bolondot, aki azonban elég okos ahhoz, hogy az embernek nyugtalan éjszakákat szerezzen! Most tehát vagy mi veszjük el a sütnivalónkat és követjük a bolondot, vagy pedig elejtünk egy tervet, amely egyszerűbb Kolumbusz tojásánál és ha sikerül: a Föld légkörének fejedelmévé avat bennünket!

Két nap múlva elhívták a „bolondot”, James Wrick urat, akiről kiderült, hogy egész életét ten-

gereken és Afrikában töltötte és hogy Musick kapitányt igencsak megleckéztette nem éppen jómódú viselkedéséért. Kiderült az is, hogy Musick-nak is szöveget ütött fejébe a terv és nem tudott többé szabadulni tőle.

Alig néhány héttel utóbb a Pan-American Airways delavari telepház Wrick és Musick közös felügyelet mellett építeni kezdtek egy teljesen új típusú óceánrepülőgépet. Musick ekkor már rajongója volt az ötletnek és mikor a gép elkészült, mint egy bolond futkosott egyik szerkesztőségéből a másikba, hogy minél többet írjanak róla az újságírók. Jól tudjuk, hogy Amerikában a siker nagyrésztben a reklámtól függ. Amerika ekkor már túl volt

Jönnek a Clipperek!

Lehetetlen egy közlemény keretében felsorolni azt a sok mindent, ami ezután történt. Franciaország, Portugália, Németország, Anglia, Olaszország között egymásra valósultak meg az óceáni forgalmi egyezmények. A Dublinban megtartott nagy légiforgalmi konferencián már körvonalazták a terveket s beszámoltak a Musick- és Lindbergh-féle tapasztalatokról. Trippe elnök 1936-ban kihozta az első Clipper-t, óriási óceánjáró repülőgépet, melynek akciórádiusza messze meghaladja azt a távolságot, amit egy óceánrepülés általában jelent. Ezután hat Clipper megépítését határozták el. Ezek a 74 személyes „légi szállodák” negyvenegy tonna súlyban épültek s elkészítésük a dollár-milliók egész sorát emésztette fel. Egy ilyen modern légiszálloda volt a tragikus véget ért „China Clipper” is, melynek katasztrófája után megint elfordultak az álmodozóktól.

Az idén aztán végre sor kerülhetett a Yankee Clipper kipróbálására is. Ez a gép — mint tudjuk — teljes sikerrel, könnyedén, féltelenen tette meg az utat a két világrész között. Tizennyolcezer mérföldes próbatúja során ez a gép hiba nélkül eljutott: San Franciscóba, Hawaiba, Gvam szigetre, onnan a Fülöp-szigetekre, Hongkongba és számtalan más helyre, beigazolván, hogy dacolni tud a legerősebb viharral is és ezerötszáz lóerős motorja valóban alkalmas arra, hogy az utas nyugodtan rábízassa az életét.

Ez a próbaút már a közvetlen óceánrepülés bevezetése volt s mikor meggyőződtek arról, hogy a gép és a megfigyelőállomások, valamint a gép és az óceánjáró hajók között az összeköttetés mindvégig zavartalan s két motor elromlása esetén a többi még mindig akadály nélkül viszi a gépet: sor került a történelmi „bepülésre” is ezévi május huszadikán. tizenkét esztendővel később, hogy Lindbergh átrepült a Spirit of St. Louis-sal Franciaországba.

Valamit mégis leutánoznak.

1939 május 20-án a levegő meghódításának legjelentősebb mérföldköve. Hiába csepülték le azonban a „cammogó” járműveket, köztük a legmodernebb óceánjáró hajókat is, valamint mégis le kellett utánozni róluk. Azt ugyanis, hogy semmiféle Clipper és más gép sem tenné helyesen, ha egyenest kihívná a természet haragját maga ellen.

Át kellett venni ugyanis a hajóktól az — útvonalak rendszerét. Vagyis a téli és nyári járatok irányát: októbertől márciusig az északabbra fekvő útvonalat a Clipperek sem viselhetik el a szörnyű óceáni viharok miatt és nem ezerötszáz, de tizenöt-ezer lóerő is kevés lenne ahhoz, hogy kizártá tegyen bármiféle balcsereket. Ebben az időszakban tehát az óceánrepülő gépek Bermudán, az Azori-szigeteken és Lisszabonon át jutnak el Európába. A Bermuda-szigetek Baltimoretől 815, az Azori-szigetek a Bermudáktól 2064 mérföldnyire vannak légvonalban, míg az Azori—lisszaboni út 1057 mérföld. végül Lisszabon Londontól kereken 1000 mérföldre fekszik.

Ezzel szemben a nyáron használható útirány nyomán, amikor is a gép Baltimore és az Ujfundlandon levő Botwood közti 474 mérföldes utat megtette, ott megpihenhet, aztán nekivág a nyílt óceánnak s Botwoodtól az írországi Foynes-ig meg sem áll. 1994 mérföldet kell tehát egyhúzában

Charles Lindbergh óceánrepülésének szenzációján s egy sereg más rekordon. Mindenki belátta, hogy Lindbergh vagy a többiek egyáltalán nem eszelős emberek, hanem egy új kor gigantikus harcának csatárai, akik a természettel szemben eredményre akarják juttatni az emberi tudás új alkotásait.

1931-ben ugyanaz a világ, amely öngyilkosság-nak tartotta az óceánrepüléseket és követelte, tiltás meg az efféle cirkuszi mutatványokat: oda jutott, hogy kénytelen-kelletlen elismerte a rendszeres távrepülés létjogosultságát. 1933-ban már rendszeres kísérletek folytak s ekkor kiderült, hogy a meteorológiai jelentéseknek óriási jelentőségük van az óceánrepüléseknél. A társaságok titkos szerződéseket kötöttek egymással s az Azori-szigetek felé kontemplált közlekedésben bevonták a német Luthansát is. Lindbergh közben ezer és ezer mér földes próbarepüléseket végzett azon az útvonalon, melynek igénybevételére a légiforgalmi társaságok szakértői gondoltak. Végül egy újabb Trippe vacsorán ugyanaz a Musick kapitány, aki annyira megsértette az ötlet atyját, megint felállt és a következőket mondotta:

— Belátom, hogy vétkeztem az ember ellen s itt a nyilvánosság előtt bocsánatot kérek tőle, mert amit Wrick felhozott, az a huszadik század legnagyobb dicsősége...

megtennie, hogy aztán egy 305 mérföldes repüléssel befejezze az útját Foynes és London között.

Mint tudjuk, június és júliusban mindkét útvonalon, mindkét irányban teljes sikerrel közlekedtek már a repülő szállodák s ezzel megnyílt a közlekedés történelmében egy új, dicsőséges fejezet, amely hovatovább a tengerhajózás végét jelentti. Amerika sem tagadja meg magát: ugyanazt a Wrick-et, akin valamikor oly sokat bosszankodtak most fáradszóról unneplik.

Gyorsiramban épül az új Bucuresti

Bucurestiből jelentik: A főváros egész területén hatalmas városrendészeti és építőmunkálatok folynak, amelyek rövid idő alatt teljesen meg fogják változtatni Bucuresti képét. Legnagyobb arányúak a Calea Victoriei, a királyi palota környékén folyó munkálatok. Már lebontották a palota balszárnyához csatlakozó épületeket, valamint a balszárnyal szemben emelkedő palotákat, amelyek a multban Bucuresti legjellegzetesebb épületei közé tartoztak. A munkás csákányok áldozatául esett a híres Corso-kávéház is, amely hosszú időn át a főváros legmodernebb és leglátogatottabb kávéháza volt. Tervevették a Calea Victorieibe torkolló Stirbey Voda utca széles bulvárrá való átalakítását ami szintén sok épület lerombolását teszi majd szükségessé. Lebontásra kerül ebben az utcában a reformátusok ósi temploma is, amely helyett a bucuresti magyar reformátusok a rendelkezésükre álló kisajátítási összegért a város egy más alkalmas helyén fognak telket vásárolni, hogy aztán közadakozásból építsék fel új templomukat. Nagy átalakítások folynak Bucuresti északi városrészében, a Baneasa tónál is, amelyen keresztül szép betonhid épül. Különös érdeklődésre tarthat számot az a terv, hogy a bucuresti rádiótársaság pompás palotát épít a diadalív közelében, amely a főváros egyik látványossága lesz. A rádiótársaság már meg is kérte az építési engedélyt. A Calea Victoriei felső részén új palotát emelnek a fővárosi múzeum számára, amelynek tárgyait már el is költöztették a régi helyiségből, hogy az építkezéseket megkezdhessék.

WALSER — VARGHA:

ÖRÖKIMÁDÁS

Nincs olyan kis faluja az országnak, ahol ezt az óltársaság imádságára készült klasszikus imakönyvet ne ismernek. Nagybetűs kiadás, gyengéltáruak is könnyen használhatják. Ara 468 lel.

Dr. Gálos László:
**Vasárnapok,
ünnepnapok**

című könyve, amely minden vasárnapra és ünnepnapra lelkiolvasmányt ad. Anyaga a vasárnap liturgikus szelleméből való, érdekes, gyakorlati és mindenkinek alkalmas.

Ara kartonkötésben 240 Lej és portó

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.
FIZETÉSI ÁRAK: Hétoldos egész évre 900, félévre 450
 negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.
 Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északnyugati, északi szél, változó felhőzet, helyenként eső, zivatar, a hőmérséklet kissé emelkedik.

A KÖZSÉGEK RENDES JÖVEDELMÉNEK TIZENNÉGY SZÁZALÉKÁT ISKOLAFENNTARTÁSRA KELL FORDÍTANI. Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a községi költészetek összeállításánál a községek rendes jövedelmének legalább tizennégy százalékát iskola fenntartására kell fordítsák.

Zürichi zárlat, Párizs 11.73 fél, London 20.73 hétnyolcad, Newyork 44.3, Brüsszel 75.27, Milánó 23.30, Amsterdami 23.10, Berlin 177.75, Szófia 540, Prága 15.17 fél, Varsó 83.40, Belgrád 10, Bucuresti 325.

JELENTKEZZENEK AZOK A HADIÖZVEGYEK, AKIK MEG MINDIG NEM KAPTÁK MEG FELEMELT NYUGDIJUKAT. A Magyar Népközség nagyváradi népirodája ezután felhívja mindazokat a Biharmegye és Nagyvárad területén lakó hadiözvegyeket, akik még mindig nem kapták meg az 1932-ik évben elrendelt nyugdíj-emelést, hogy három napon belül jelentkezzenek a tagozati irodában. (Nagyvárad, Duca-utca 9 szám). Vidéken lakók levélben is jelentkezhetnek, de ebben az esetben közzéadják az alábbi adatokat: hadiözvegy neve, lakhelye, gyermekeik száma, mikor esett el férjük, mennyi a jelenlegi nyugdíjuk?

A román táncsoport sikere Stockholmban. Bucurestiből jelentik: Vasárnap délután a stockholmi királyi kastély parkjában tartották meg a harmadik nemzetközi néptánc-kongresszus záró-előadását. Résztvettek Anglia, Belgium, Dánia, Esztorizs, Finnország, Franciaország, Lettország, Norvégia, Németország és Svédország táncsoportjai, összesen több mint 2000 táncos. A román táncsoport, amelyet Romulus Vuia kolozsvári egyetemi tanár vezetett, a kongresszus egész tartama alatt naponta többször is szerepelt a Skansen-parkban, a nemzeti színházban, az Auditorium teremben és a stadionban, s mindannyiszor szép sikereket szerzett. Romániának Vuia egyetemi tanár előadást tartott a román néptáncokról, amivel nagy tetszést ért el.

ÉTELMÉRGEZÉS ALDOZATA LETT EGY EZREDES. Bucurestiből jelentik: Megrendítő tragédia ügyében vezette be a vizsgálatot a bucaresti rendőrség. Bianu Mircea ezredes, aki a Calea Victoriei 70. szám alatt lakott, tegnap délután gyomorgöresésként kinezta az Elias-kórházba ment, hogy megvizsgálta magát. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az ezredes ételmérgezés áldozata. Azonnal gyomormosást alkalmaztak, de segíteni nem tudták rajta. A szerencsétlen férfi a délutáni órákban irtozatos kiokok között kiszemvedett. A vizsgálat adatai szerint az ezredes romlott halat evett és az ételmérgezés okozta halálát. A hatóságok elrendelték a halott felboncolását és egyben nyomozást indítottak meg annak megállapítására, hogy melyik bucaresti vendéglőben szolgáltatták ki a romlott halat.

A NAGYBÁNYAI RENDŐRSÉG FELHÍVÁSA A LAKOSSÁGHOZ. Nagybányáról jelentik: A rendőrség felhívta mindazokat a nagybányai lakosokat, akikről a közelmúltban lovát, szekert, hámot, vagy kerékpárt vettek el a hadsereg részére és erről az átvételről az elismervényt még nem kapták meg, saját érdekében jelentkezzenek a rendőrség katonai ügyosztályán az elismervények átvételére.

Borsa határában egy asszonyt megölt a villám. Mármarosziget. Saját tud. A múlt nap folyamán vihar vonult át a mármarosi Borsáközvölgy felett. A vihart sűrű villámcsapás követte, melyek közül egy Hautig Illés feleségébe csapott, aki a mezőn tartózkodott. A szerencsétlen asszonyt a villám súlyosan összezúzta, úgy hogy az belehalt sérüléseibe.

Ki nem megy nyaralni?
A SZERENCSE

Az Állami Sorsjáték tovább is nagy nyereményeket oszt szét játékosai között. Bárhol lenne, a tengerparton vagy a hegyekben, résztvehet az ÁLLAMI SORSJÁTÉK AUGUSZTUS 15. - IKI HUZÁSÁN ha sorsjegyet vásárol kedvenc sorsjegyárudájánál.
20. SORSJÁTÉK II. OSZTÁLY

A nyereményekből sem mit sem vonnak le adó fejében.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

HARMINGHÁROM ÉVI SZOLGÁLAT — HÁROMMILLIÓ KILOMÉTER A MOZDONYON. Bucurestiből jelentik: A napokban vonult nyugalmába Ionescu Cristea mozdonyvezető, aki 33 évet töltött az államasutasok szolgálatában. Ionescu 13 éves korában kezdte pályáját és mozdonyával 3 millió néhányszor kilométert szaladt be az ország különböző területein.

EGY APÁCA-MŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA. Az amerikai lapok hosszú méltatásokat hoznak arról a kiállításról, amit egy domonkosrendű apáca, névleg Matild nővér Newyorkban saját festményeiből rendezett. Mint érdekességet emelik ki, hogy Matild nővér nem vallásos tárgyú képeket fest, hanem legfőként tájképeket. Festészele azonban eltér az átlagos festői irányoktól s a legfeljebb pillantás is észreveszi, hogy tájképeit mélyen vallásos szellemmel teltté. A táj nála nyugalmat, rendet, méltóságot mutat s nyoma sincs annak a nyugtalanságnak és kapkodásnak, amely ma annyira jellemzi a művészetet.

NAGY HŐSÉG ÉS SZÁRAZSÁG AMERIKÁBAN. Newyorkból jelentik: Amerikában emberemlékezet óta nem emlékeznek olyan hőségre, mint most. A hőség következtében nagy a szárazság, amely különösen a keleti államokban egyre nagyobb arányokat ölt. Pennsylvania és Newyork államokban a szárazság következtében hatalmas erdők tüzet fogtak. New Jerseyben kiszáradtak a folyók és patakok s az állatállomány javarésze elpusztult. A termés teljesen elszáradt. A farmerek éjjel-nappal ásznak és víz után kutatnak.

ÉLETÉVEL FIZETETT VIGYAZATLANSÁGÉRT A POTYAUTAS. Bucurestiből jelentik: Borzaloms szerencsétlenségnek esett áldozatul Dragan Nicolae 23 éves prahovamegyei munkásfiú. Dragan a Bucuresti-Chisinau közt közlekedő gyorsvonatra szállt fel jegy nélkül azzal a céllal, hogy Chitila állomás előtt majd leugrik a vonatról. Elhelyezkedett a kocsi hátsójában legalsó fokára és várta az alkalmas pillanatot. Amikor a gyorsvonat átrohagott az állomás előtt levő vashidon, a szerencsétlen fiatalember olyan vigyázatlanul hajolt előre, hogy a vashid egyik oszlopa halántékra sujtotta a teljes menetsebesség közben. Dragan ájultan zuhant a kocsi folyosójára. Beszállították a bucaresti Witting kórházba, ahol azonban, mielőtt műtét beavatkozásra került volna sor, kiszemvedett.

VESEDELMES SZÉLHÁMOSNÓT TARTÓZTATOTT LE A BUCURESTI RENDŐRSÉG. Bucurestiből jelentik: A rendőrség tartóztatta Gömbös Klára és Belai Mina szélhámosnőket, akiket több külföldi rendőrség köröz. A két hölgy filmszínésznőnek adta ki magát és így követték el csalásaikat. Legutóbb Budapesten kétszáz ezer francia frankot csaltak ki egy fiatalembertől.

Szolgáltatásos gyógyszertárak Nagyváradon:

Pénteken a következő nagyváradi gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
 Szombaton Nagyváradon a következő gyógy-
 „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
 „Éggyó”, Plata Regina Maria. Tel. 29-63.
 „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
 „Aranykereszt”, Plata Unirii (Zsigmondovics és Barla). Telefon 28-52.
 „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

NAGYBÁNYA FÖTÉRÉN MEGGYULADT EGY SZESSZEL MEGRAKOTT TEHERGÉPKOCSI. Nagybánya. Saját tud. Csütörtökön délelőtt könnyen végzetessé válható tüzeset történt a város főterén. A szatmári Gurzo Victor szeszelszító cég egyik tehergépkocsija érkezett a városba, több száz liternyi tisztaszesz rakománnyal. A tehergépkocsi vezetője benzint akart felvenni a főtéri benzinkutnál. Megkezdte a kocsi töltését, majd amikor körülbelül negyven liter benzint beeresztett a tartályba, lehajolt, hogy megvizsgálja, mennyire van még szükség? Ebben a pillanatban, eddig még ismeretlen okból, kigyulladt a gépkocsi és a lángok pillanatok alatt elárasztották a karosszériát. A tűz azzal fenyegetett, hogy a többszázliter szeszre is áttérjed, sőt meggyújtja a benzinkutat is, ami a főtérén óriási robbanást idézhetett volna elő. A városka tűzoltói azonban percek alatt a színhelyen teremték és eloltották a veszedelmes tüzet. A kár így is 200 ezer leit tesz ki.

LEVEGŐBE EMELT, MAJD FELBORITOTT EGY CSEPLŐGÉPET A VIHAR. Nagyvárad. Saját tud. Szerda délután a közeli Nyüved községben borzalmas szerencsétlenség történt. Hat óra tájban olyan hatalmas erejű vihar vonult el a község felett, amelyre emberemlékezet óta nem volt példa. A község határában javában folyt a cséplés s amikor az iszonyu erejű orkán odaért, az egyik cséplőgépnél dolgoztak. A vihar ereje játékszerként, négy méter magasra emelte a hetvenöt mázsás cséplőgépet és a munkásokat pedig tíz-tizenöt méterre röpítette el. A cséplőgép körül összesen hét ember dolgozott, akik kivétel nélkül mind megsebesültek. A munkásokat beszállították a nagyvárad közpórházba, de Domján Sándor 36 éves munkás, akire rázuhant a gép, útközben kiszenvedett. Nagyon súlyos állapotban van Tógyer József és Bárány János. Könnyebben sebesült: Jurea Péter, Vormittag Gyula, Domján Mihály és Vajda Gyula gépész.

A HŐMÉRSÉKLET FELSŐ HATÁRA. Régóta törekszik a tudomány a hőmérséklet felső határát megállapítani. Azt a hőmérsékletet, amelyen az atomok szerkezete még változatlanul megmaradhat, több ezer millió fokra becsülik. A laboratóriumi kísérletek még nagyon távol vannak attól, hogy csak meg is közelíthessék a csillagok belsejében uralkodó hőmérsékleteket. A Plaskett csillagának nevezett égitest belsejében hőmérsékletét például 500 millió fokra becsülik. A tudósoknak huzamosabb időre 5550 fokos hőmérsékletet sikerült előállítani olyképp, hogy a napsugarak melegét speciális gyűjtőberendezéssel egy kis területre összpontosították. Röpké pillanatokra 30.000 fokos hőmérsékletet is elértek, magasfeszültségű árammal.

Vizsgázní kell az összes kozmetikusoknak. Bucurestiből jelentik: Emlékeztetés, hogy az egészségügyi minisztérium a múlt hónapban törvényrendeletet adott ki, amelynek az a célja, hogy a kozmetikusok helyzetét tisztázza és intézményeiket felülvizsgálja. Ennek a rendeletnek több szakasza van és ezek közül a második szakasz intézkedik a kozmetikusok képesítési vizsgakötelezettségéről. Erre nézve az egészségügyi minisztérium külön utasításokat küldött minden tartományi helytartósághoz, így a szamosi tartományi helytartósághoz is. A városi főorvosi hivatalhoz már megküldték ezt a rendelkezést, amely úgy intézkedik, hogy valamennyi kozmetikus, vagy kozmetikusnő képesítő vizsgát kell tgyen. Ahhoz azonban, hogy a jelentkezést vizsgabizottság elé bocsássák, a minisztérium külön engedélyre van szükség és az erre vonatkozó kérvényhez mellékelni kell a születési bizonyítványt, az állampolgársági bizonyítványt, az iskolai bizonyítványokat és a szakmai képzettséget igazoló bizonyítványt. Ha férfi a kérelmező, ugy a kérvényhez katonai helyzetét igazoló bizonyítványt is kell mellékelni. Ezeket az aktákat a városi főorvosi hivatalhoz kell beadni és kérni kell, hogy a kozmetikai gyakorlatot szabályozó törvény vonatkozó szakasza értelmében becsásás vizsgára a kérvényező. A kérvényeket augusztus végéig kell beadni a főorvosi hivatalokhoz.

ÜZEMBEHELYEZÉS PILLANATÁBAN FELROBBANT A DIESELMOTOR. Nagybánya. Saját tud. A Petrozsényi Bánya Rt.-nak Tatabányán levő aranybányájánál nagyobb villamos erőműtelepet szereltek fel. A sokmillió beruházás alkalmával egy nagyobb Diesel-motor beállítása is szükségessé vált. Csütörtökön akarták az erőműtelepet üzembe helyezni, de abban a pillanatban, amidőn a Dieselmotor megindult, hatalmas dörrenéssel felrobbant. Az égő motor felgyújtotta ezt az épületet is, amelyben elhelyezték. A kár kb. 2 millió lei. A vizsgálat megindul.

Nagymennyiségű fahéjat akartak csempészni az országból. Máramarosziget. Saját tud. Nagy-bocskónál, az ügyeletes határőrök nagybocskóiban csempészést lepleztek le. Az ország becséjéből Nagybockóra szállítottak egy rakomány fahéjat, amit át akartak csempészni a Tiszán. A vizsgálat folyik.

Fagylaltdélután a nagyvárad Kolping Leányegyletben. A nagyvárad Kolping Sport Egyesület vasárnap, augusztus 13-án tartja táncos egybekötött fagylaltdélutánját a leányegylet Alexandri-utca 13. szám alatti színházában. Tekintettel arra, hogy külön meghívót nem bocsátanak ki, a rendezőség ezúton hívja meg városunk szórakozni, táncolni vágyó ifjúságát. Belépődíj nincs. Kezdeté délután 6 órakor.

Jegyzői szakiskola — minden királyi helytartóság területén. Temesvár. Saját tud. A belügyminisztérium megküldte a királyi helytartóságoknak a jegyzői szakiskola felállítására és működésére vonatkozó szabályzatot. A királyi helytartóságok egy-egy községi jegyzőképző iskolát tartanak fenn, a hallgatók számát a szükséghez képest állapítja meg a királyi helytartó. Az előadások szeptember 15-étől július 1-ig tartanak, a felvételi vizsgákat szeptember elseje és 8-ika között tartják meg. A felvételhez szükséges, hogy a jelentkező a középiskola nyolc osztályát elvégezte. A jegyzőképző iskola tantárgyai: magán- és büntetőjog, közigazgatás, alkotmányjog, pénzügy, statisztika, közrendészet, egészségügy, gazdaságyügy és bevezető a jegyzői gyakorlatba. A képesítővizsga után a hallgatók oklevelet kapnak.

SPORT

A Labdarugó Szövetség ülésének nagyjelentőségű határozatai

Elvetették a nemzetiségi arányszám elvét. Megállapították a játékosok fizetésének határát. Az A-liga 12-es létszámú lesz, míg a B-liga négy tizes-csoportból fog állani

Bucurestiből jelentik: A Labdarugó Szövetség elnökségének teljes ülése új alapokra fektette az ország labdarugó sportját és fontos változásokat hozott a bajnoki rendszerekben is. A Gabriel Marinescu tábornok, szövetségi elnök vezetésével lefolyt ülés legfontosabb elvi döntése az, hogy kiküszöbölte a labdarugásból a nemzetiségi kérdést, amit az egész ország sportkőrei nagy megnyugvással fogadtak. A sportszerűség, ésszerűség, a sportolás szabadságának természetes elve győzött a sportba nem való sovinizmussal szemben, ami újabb fejlődési lehetőségeket nyit utat és amivel a szövetség nyugateurópai értelemben vett kulturálságáról is bizonyosságot tett. A határozat értelmében a ligaegyesületek továbbra is tetszés szerinti nemzetiségi játékosokat szerződtethetnek le saját jörfelfogott érdekeik szerint, de a válogatott csapatokban sem lesz kötelező nemzetiségi arány, hanem azokat a ténylegesen legjobb erőkből fogják összeállítani. Megengedi azonban a szövetség azt, hogy a kisebbségi (és többségi) játékosok — ha akarnak — romános hangzású sportnevet vegyenek fel és hogy őket ezen a néven tartsák nyilván a szövetségben. Ez korrekt álláspont, ami ellen senkinek semmiféle szempontból sem lehet kifogása.

Az ülés fontosabb és részletes döntéseiről alább számolunk be.

Eltörölték az atlétikai vizsgát, új B-ligacsoportokat állítottak fel.

A szövetség eltörölte a labdarugó részére előírt kötelező atlétikai vizsgákat, amivel sok felesleges munkától mentették fel a szövetségi szerveket. Az egyesületeknek ugyanis saját érdekük (és a játékosoké is), hogy edzéseiket atlétikával is bővítsék ki, ami különben minden sportág eredményes üzéséhez nélkülözhetetlen.

Eltörölték az alapszabályok 274-ik pontját, mely az A-ligás csapatok részére 6-5-ös nemzetiségi arányszámot írt elő. (Ezt már ismertettük.)

A B-ligát új átcsoportosítással ismét négy csoportra osztották a következőképpen:

I. csoport: 1. Tricolor Ploesti, 2. NAC, 3. AS. Constanta, 4. Crai Iovan, 5. Dacia Unirea, 6. Dragos Voda, 7. Sporting Chisinau, 8. Victoria CFR Iasi, 9. Astra Romana Brassó, 10. Mures.

II. csoport: 1. Gloria Arad, 2. Kinizsi, 3. Electrica, 4. Vulturii Lugos, 5. Jiul, 6. Minerul, 7. CFR Piski, 8. Mica Brad, 9. Sparta Medgyes. A 10-ik csapatot később jelölik ki.

III. csoport: 1. Crisana, 2. Törekvés Nagyvárad, 3. Olimpia Szatmár, 4. Barkochba Szatmár, 5. Sodronyipar, 6. Cement Torda, 7. Monopol Marosvásárhely, 8. Universitatea, 9. Victoria Nagykároly, 10. Ferroemail Ploesti.

IV. csoport: 1. Munkások Cernauti, 2. Mihai Viteazul Chisinau, 3. Macabi Chisinau, 4. Doc Galati, 5. DVA Galati, 6. Franco Romana Braila, 7. Macabi Bucuresti, 8. Turda Bucuresti, 9. Prahova Ploesti, 10. Traian Tighina.

Az esetben, ha a fenti csapatok közül valamelyik nem venne részt a bajnokságban, a szövetség más „rangidős” csapatokat fog kijelölni helyükbe a ligákból.

Tizenkettős létszámú lesz jövőre is az A-liga.

Az A-liga 1940—41-ik évi formájára vonatkozólag úgy döntöttek, hogy az továbbra is 12-ös létszámú marad. Városok szerint megszárták az A- és B. ligákba kerülhető csapatok létszámát is.

Bucurestiből három az A-ligába, három a B-ligába, Temesvárról kettő az A-ligába, kettő a B-ligába juthat, az ország más városából csak egy csapat kerülhet az A-, illetve B-ligába. Az esetben, ha egy városban valamely csapat magasabb osztályba (A ligába) nyert jogosultságot, akkor az kettős minősítést kell játszson a A-ligában nálánál gyengébben helyezett csapattal, vagy ha az illető városban A-ligás csapat is van, úgy azzal az együttessel. Az így győztes csapat az A-ligába kerül, a legyőzött pedig a B-ligába.

Hogy esnek ki a csapatok az A-ligából?

Az 1939—40-ik év végén az A-ligából a B-ligába kerül automatikusan az utolsó három helyezett és a két utolsó bucurestii csapat (a háromból), ha ezek nem lennének az utolsó három között.

... és hogyan kerülnek be?

Az 1940—41. évben az A-ligába a B-ligából bekerülőket bonyolult és még nem végleges rendszerrel fogják megállapítani.

Az ülésen elhatározták azt is, hogy október 1-től kezdve edzőiskolát állítanak fel.

Végül a szövetség úgy döntött, hogy hivatásos játékosoknak az A- és B-ligákban csak azok tekintethők, akiknek legalább havi 1000 lei fizetésük van, a legmagasabb fizetés azonban a havi 8000 leit nem haladhatja meg.

TURISZTIKA

* **A Sasok nagyvárad turista egyesülete** aug. 13-án reggel 7 órai indulással kirándulást rendelt a solymosi váromhoz és a pesterei cseppkőbarlanghoz. A fentiek megtekintése után a S. bce. Körösben fürdés és strandolás. Részvételi díj 70—85 lei. Jelentkezést elfogad az egyesület irodája: Dr. Aurel Lazar-utca 14. szám délután 6—8 óra között, továbbá Mocsary Sándor írógépüzlete, Bul. Regele Ferdinand 13. és Gyenge István ékezesész Alexandri-utca 12. szám.

A nagyvárad mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: A TURF RÉMEL.
APOLLÓ: HÓFEHERKE ÉS A 7 TÜRPE.
CORSÓ: CSAVARGÓ.

KÖZGAZDASÁG

A hadügyi és földművelésügyi miniszteriumok intézkedései a termés betakarítása érdekében

A hadkiegészítő parancsnokságok munkaerőket rendelnek ki a mezőgazdasági kamarák, községi tanácsok, vagy a gazdák kívánságára. A szakmunkásokat bárhol a megye területéről is kirendelhetik.

Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium a földművelésügyi minisztériummal együtt az alábbi határozatot hozta:

„A katonai gyakorlatokra való behívások éppen olyan időkben, amikor a mezőgazdasági munka folyik, sok munkáskezet elvontak. A mezőgazdasági munka abbahagyása, vagy elhalasztása egyaránt káros a helyi gazdasági élet, mint a hadsereg szempontjából, amelyet ilyenformán egyes vidékeken csak nehézségekkel lehet élelmezni. Hogy a termés összegyűjtését és betakarítását biztosítsák, a földművelésügyi miniszter a hadügyminiszterrel egyetér-

tésben intézkedni fog, hogy a lefoglalási törvény alapján a mezőgazdasági kamarák, községi tanácsok, vagy a gazdák kívánságára, a hadkiegészítő parancsnokságok munkaerőket rendeljenek ki a termés betakarítására olyan helyeken, ahol a földműveseket katonai gyakorlatra hívták be. A munkásokat és szakmunkásokat bárhol a megye területéről kirendelhetik, szekerüket és igavonó állatokat nem vihetnek el tíz kilométernél nagyobb távolságra, aratógépeket pedig húsz kilométernél távolabbra. A bérfizetés pénzben, vagy természetben azonnal megtörténik s a béreket a helyi viszonyoknak megfelelően állapítják meg.

Ujabb áremelkedés a bőrpiacon

Sepsiszentgyörgyről jelentik: Az utóbbi két hét leforgása alatt a piacon a bőr- és talpárak ismét nagy áremelkedést értek el.

Részletes árak a következők: talpbőr (Miess és Scherg-féle) eladási ára kicsiben 250—255 lei kilónként (volt 235—240), talpnyak Miess és Scherg 160—165 (150), talpalj 120 (115), talpbélés-alj 150—155 (135) lei kilónként. Boxbőrökben a drágulás nem annyira kirívó, de kvadrátonként itt is tapasztalható 1—2 leies emelkedés. A sportbőrökben mutatkozó áremelkedés 5—6 százalékát tesz ki a két héttel ez-

előtti árak. A vikszos bőrkénel hasonló a helyzet. A szentágotai barna sportbőr ára 68 lei kvadrátonként, marosvásárhelyi „Monopol” 65, kolozsvári „Rendor” barna 64 lei kvadrátonként. A vikszos bőr kilója 250—260 lei volt két héttel ezelőtt, jelenleg 270—300 lei körül ingadozik az ára. A zsirosbőröknel a Kondor szatmári cég bőreit 260 leiert adják kilónként, a segesvári „Adleff” gyár zsirosbőreinek ára 300 lei. A finom külföldi bőrok áraban nincs emelkedés: sevró 90—92—100 lei kvadrátonként, külföldi lakk 115, belföldi 80—100 lei kvadrátonként.

Nagy gazdasági fellendülés Lengyelországban

Emelkedik az arany- és devizakészlet, az exportmennyiség ötven százalékkal gyarapodott

Varsói jelentések szerint Lengyelország gazdasági élete a lengyel—angol szerződés megkötése óta nagy arányokban élénkült s úgy a pénzintézetek, mint pedig az ipar és kereskedelem erősen megnövekedett forgalomról adhat számot. Igen kedvezően alakul az ország állambháztartása. Ennek bevételé az év első negyedében 626 millió zloty volt, 24 millió zlotyval több, mint az előző év hasonló időszakában. Jelentős mérvben emelkedtek a fogyasztási adók, ami nyílt kifejezője a forgalom emelkedésének. Igen kedvező jelentést adott ki a Bank Polski, melynek aranykészlete 444 millió zlotyra gyarapodott, míg a rendelkezésre álló valuták és devizák összege június végén 15 millió zlotyra növekedett.

A lengyel kohóművek kapacitásukat teljesen ki tudják használni, mert a külföldről óriási arányú megrendeléseket kaptak. Az előző év hasonló időszakával szemben a külföldi megrendelések közel 50 százalékkal gyarapodtak.

Rekordteljesítményt mutat Lengyelország kereskedelmi tengerészete, elsősorban a Gdynia kikötőn át lebonyolított áruforgalom, amely a közelmúlt hetekben rekordszámokat mutatott és a gyarapodás egyre tart. Így többek között rámutatnak arra, hogy amíg május havában a kikötőben 624 ezer tonna árut raktak át, addig ez a mennyiség június hónapban már 924 ezer tonnát tett ki. A kikötőn keresztül importált mennyiség június hónapban 172 ezer tonna, míg az exportmennyiség 789 ezer tonna volt. Ugyancsak jelentős forgalomemelkedéssel kell számolnia a lengyel államvasutaknak, amelynek bevételét szintén ugrásszerűen emelkednek.

Európa szénellátása dolgában igen nagy szerepet játszanak a lengyel bányavidékek. Az exportált szénmennyiség június hónapban megközelítette az 1,4 millió tonnát, az előző hónap alig 1 millió tonnájával szemben. A kedvező konjunktúra nyomán az ország természetesen erősen iparosodik. Így a legnagyobb cementkonzern Bodzschowban, amely tudvalevőleg jelentős irarj központ, nagyarányú cementmű építést kezdte meg. Ennek termelése körülbelül 130—140 ezer tonna lesz.

Tekintettel a külpolitikai viszonyokra, Lengyelország idegenforgalma ugyancsak gyarapodó számokat mutat. A kelettengeri fűrdőhelyek zsúfolva vannak. A legutóbb Gdyniában is zajlott tengeri ünnepeken 100 ezer vendég jelent meg.

AZ ÁRUVÁLTÓK BÉLYEGILLETKEKEDVEZMÉNYE. Bucurestiből jelentik: A bélyegtervény módosítása értelmében az áruváltók ötven százalékos bélyegilletkekezevményben részesülnek. Ezek a váltók, ha lejáratauk kisebb hat hónapnál, 0,10 százalékos illetéket fizetnek, ha pedig lejáratauk meghaladja a hat hónapot, az illeték 0,20 százalék.

NAGY ELBOCSÁTÁSOK A SZATMÁRI VILLAMOSMŰNÉL. Sajat tud. A szatmári villamosművet két évvel ezelőtt kibővítették és újabb áramfejlesztő-gépekkel szerelték fel. A beruházások alkalmával a személyzet létszámát is növelték, azzal az elgondolással, hogy az üzem forgalma nagyobb lesz. A várakozások azonban nem teljesültek, sőt a villamosmű bevételé az utóbbi időben erősen megcsappant. A különböző üzemek költöztetését a villamosmű is megérezte. Ennek következtében az igazgatóság a tisztviselők és a munkások egyrészét elbocsátotta.

A nyolcvan éve fennálló Marosvásárhelyi Petróleum-finomító ellen csődöt rendeltek el

Marosvásárhelyi Sajat. tud. A gyáripari életben nagy eseményszámba megy, hogy a Marosvásárhelyi Petróleumfinomító R. T. ellen a törvényszék elrendelte a csődöt. A csődnitási kérést az „Albina” bank és a budapesti Angol-Magyar bank kérésére rendelte el a törvényszék. A két bank több mint 12 millióval van érdekelve a gyárnál. Egyébként a petróleumgyár passzívai 28 milliót tesznek ki. A törvényszék csődtömeggondnokká Ciupa Jonel ügyvédet, a börgyár egyik igazgatóját és képviselőjét nevezte ki, helyettese pedig dr. Kormos Viktor, az „Albina” bank jogtanácsosa lett. A csődvagyon zár alá vétele szerdán délelőtt történt meg, amikor nyomban megkezdtek a gyár ingó és ingatlan vagyonának leltározását. Ezután megállapítják a hitelezőkkel kapcsolatban a kielégítési sorrendet. A csődválasztmány kinevezésére csak október 23-án kerül sor. A petróleumgyárat 1859-ben alapította Baruch Jeremiás marosvásárhelyi nagytőkés. Az alapító halála után a gyár különböző bankok kezelésében volt, míg legutóbb egy három tagú dési tőkecsoport: Steinberger Mózes, Prager Artur és Rotschild N. vette át a gyár vezetését. A gyár bukásával mintegy száz munkás és tisztviselő vesztí kenyerét. Egyébként az ügyvédi kamarához, hogy miután a csődtömeggondnokká kinevezett Ciupa Jonel ügyvédet, mint gyárost képviselővé választották, tisztázzák, hogy a csődtömeggondnok gyáros-e vagy ügyvéd, mert ha gyáros, akkor nem nevezhetik ki csődgondnokká.

A Kamara a napokban foglalkozik az érdekes kérdéssel.

Arcéhicédetések

Allást nyee
szavanként 2 lei

Keresek
jövő tanévre romaj katolikus helyettes tanítót vagy tanítónőt. Fizetés megállapodás szerint. Márk Lőrinc tanító, Sălăcea, Jud. Salaj.

Lakás
szavanként 3 lei

Kiadó
négyosztós modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Kiadó
kétszobás, előszobás, komfortos lakás, aug. 1-re. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám

Kétszobás
utcai lakás, ugyanott butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 58. szám.

SZOLID,
keresztény tisztviselő leány keresztény urivalnál teljes ellátást keres. Lehetőleg külön szobával. Cím a kiadóhivatalban.

Kiadó
háromszobás, fűrdőszobás, komfortos lakás október 1, vagy november 1-re. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 54.

Egy utcai szoba
előszobával kiadó azonnal is. Nagyvárad, Str. Andrei Muresanu 9. sz.

1 szobás,
konyhás lakás elsőjére kiadó. Tarián, Nagyvárad, Str. Decobal 10.

2 szobás
komfortos lakás szeptember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49, illetve Str. Parintele Danila 7. sz.

Különféle
szavanként 3 lei

Gojdu
román szekcióról érettségizett diák, tanítványt vállal. — Cím: Szentmiklóssy, Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 32. szám.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Eladó
egy telken lévő 2 kis ház, esetleg külön is. Ugyanott eladó egy tolettetűkör, ruhás szekrény és egy ág. Nagyvárad, Str. Clemenceau No. 13. Kommendánsrét.

Allást keres
szavanként 1 lei

A fényképezet
minden ágában jártas, gyakorlott segéd leány, állást keres. „Gyakorlott munkaerő” jellegére a kiadóba.

Bejárónőnek
elmenne azonnal kisebb családdhoz. Nagyvárad, Baranyi Józsefné, Hosszú-utca 24. szám.

Érettségizett
fiatalember ügynökséget vállal, vagy más megfelelő állást is. Cím a kiadóban

